

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף סד

רבי שמעון אומר: הגמרא מבארת את דעתו של רבי שמעון הסובר שבזמן קרבן פסח - פטור על שחיטת זבחים על החמץ (וחייב רק על שחיטת הפסח), אבל לאחר זמן הפסח דהיינו במועד - חייב על שחיטת שאר הקרבנות על החמץ.

זבחי זבחי: התורה אוסרת בשני פסוקים לשחוט את הפסח על החמץ וקוראת לו 'זבחי'. אם נחבר את שתי אותיות ה"י יחדיו נקבל את המילים 'זבח' 'זבחי'. כלומר פסוק אחד מדבר על 'זבח' - קרבן פסח, והפסוק השני על 'זבחי' - שאר זבחים. אבל התורה לא כתבה 'זבחי' בפירוש, ללמדנו שכשיש זבח (- קרבן פסח) אין איסור על זבחי, ורק כשאין זבח יש איסור על שאר הקרבנות.

במועד: הגמרא מבררת עוד את דברי רבי שמעון במשנה: השוחט את הפסח על החמץ במועד - אם שחטו לשם פסח פטור (כי הפסח פסול והשחיטה אינה ראויה), אבל אם שחטו לשם שלמים חייב (לשיטתו שבמועד חייב על שאר קרבנות). מדברי המשנה משמע שבכדי להפוך את הפסח לשלמים צריך לעקור אותו ולהתכוון לשם שלמים, והרי זה דבר שקורה בסתמא?

הגמרא מתרצת שמדובר שהיו הבעלים של הקרבן טמאים בערב פסח, שדינם להקריב את הקרבן בפסח שני, ולכן הקרבן נשאר בסתמא לשם פסח עד שיעקרו אותו לשם קרבן אחר. משא"כ בפסח שלא הוקרב ואינו ראוי לפסח שני שבסתמא נהפך לשלמים.

מישנה: הפסח היה נשחט בשלוש קבוצות זו אחר זו, ואפילו אם היו הציבור מועטים ויכולים כולם לשחוט בבת אחת, יש מצווה להיחלק לשלוש קבוצות.

ביזכי כסף / זהב: כפות גדולות לקבל בהם את דם הפסח. ולא היה לבזיכים תחתית רחבה, אלא היו חדים מלמטה, שמא יניחו אותם הכהנים על הקרקע ויקרש הדם.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שחט ישראל וכו': מותר לישראל לשחוט את הקרבן, אבל מקבלת הדם ואילך המצוה בכהן. הכהן מקבל את הדם בבזך מצואר הטלה ונותנו לחברו, וחברו נותנו לחברו (= כולם עמדם בשורה עד המזבח). כל כהן מקבל תחילה את הבזך המלא בדם הפסח מיד הנותנו לו, ומחזיר את הבזך הריק שחזר אליו מהכהן שזרק את הדם על המזבח. הכהן הקרוב למזבח זורק את הדם מהבזך על המזבח כנגד המקום שיש שם יסוד (= כמין מדרגה גבוהה אמה ורחבה אמה שהיתה מקיפה את המזבח בצפון ובמערב).

כמעשהו בחול וכו': כמעשהו של הקרבת הקרבן פסח בי"ד בניסן שחל ביום חול כך מעשהו בי"ד בניסן שחל בשבת, אלא שהכהנים הדיחו את העזרה גם בשבת שלא ברצון חכמים שסברו שאסור. (**הדיחו:** בעזרה היתה עוברת אמת מים, וכשרצו להדיח את העזרה היו סוגרים את הנקב של יציאת המים, והמים היו עולים על גדותיהם והיו מדיחים את העזרה, ואח"כ היו פותחים את הנקב והמים היו יוצאים).

רבי יהודה אומר: הכהן היה ממלא כוס מדם התערובת (= מהדם שעל הרצפה שמעורב מדם הפסחים שנשחטו).

סדר הפשטת הפסח:

אונקליות (= וויס) של ברזל היו קבועים בכתלים של העזרה ובעמודים שבבית המטבחים שבעזרה, ובהם היו תולים את הפסח ומפשיטים את עורו.

מגיס: קערה.

גמרא: ג' כיתות: כתוב בפסוק "וְשַׁחֲטוּ אֹתוֹ כָּל קָהָל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל" כל אחד מהם כולל עשרה בני אדם מינימום. אך יש לנו ספק האם התורה התכוונה שכולם יהיו בפעם אחת - דהיינו שלושים איש בשחיטת הפסח, או בשלוש קבוצות של עשרה עשרה. ולכן בכדי לקיים את שני הצדדים, צריך שיהיו חמישים איש סך הכל בהקרבת הקרבן. שלושים בקבוצה הראשונה, בקבוצה השניה יוצאים עשרה ונכנסים עשרה חדשים (כך שיש כאן גם עשרה וגם שלושים), וכך בשלישית.

למסמך אניסא: רש"י מפרש שסמכו על הנס שישארו להם מספיק אנשים לקבוצות הבאות. אבל רבינו חננאל מפרש שלא ירמסו זה את זה בתוך העזרה מרוב בני אדם.

אגריפס המלך: מלך כשר היה, וכשרצה לדעת את מספרם של ישראל עשה זאת באופן המותר. על ידי מניין כליות קרבנות הפסח שהוקרבו (וביאר ב'נחל איתן' שלא

היה כאן מניין מדוקדק שהרי על כל קרבן נמנו אנשים רבים). הגמרא מבררת היאך יכלו לאסוף את הכליות בפני עצמן, והרי צריך להקריב את איברי כל קרבן יחדיו בפני עצמן?

כהנים עומדים שורות: הגמרא מבררת מדוע כל שורה היתה משתמשת בסוג אחד של מזרק כסף או זהב? הגמרא בתחילה סברה שיש כאן בעיה של 'מעלין בקודש ולא מורידין' אם יחזיר הכהן בחזרה מזרק ריק של זהב ויקבל במקומו מזרק מלא של כסף. הגמרא דוחה, כי באמת אין כאן הורדה של הקודש מדרגתו, מכיון שכל קרבן יש לו מזרק בפני עצמו ולא מחליפים לו באמצע את המזרק (שפת אמת).

בזיכי לבונה: היו להם שוליים בתחתיתם, כדי שיעמדו בכוחות עצמם ולא ישענו על לחם הפנים, וישברו את דפנותיו המיוחדות ('לחם הפנים' היה עשוי כמין 'תיבה פרוצה' דומה לאות ח' הפוכה).

אין מעבירין על המצות: ומשום כך כאשר הושיט הכהן אן המזרק המלא לכהן שעל ידו – לא החזיר הכהן את המזרק הריקן לפני שקיבל את המזרק המלא.

את דמם תזרוק על המזבח: פסוק זה נאמר אמנם על בכור-בהמה, אך הוא נאמר בלשון רבים 'את דמם... ואת חלבם' ללמד על קרבן פסח וקרבן מעשר בהמה, שלא נאמר עליהם בתורה שצריכים זריקת דמים והקטרת חלבים, אלא נלמדים מכאן. ומקרבן עולה נלמד גם שהזריקה צריכה להיות כנגד היסוד.